

TEATRE

Un Lorca amb intèrprets de luxe al TCN

TEXT: MARTA CARNICÉ
 mcarnice@gmail.com

FOTOGRAFIES: DAVID RUANO (TNC)

La casa de Bernarda Alba

Autor: Federico García Lorca

Director: Lluís Pasqual

Repartiment: Núria Espert, Rosa Maria Sardà, Teresa Lozano, Rosa Vila, Marta Marco, Nora Navas, Rebeca Valls, Almudena Lomba, Tilda Espulga, Marta Martorell, Montse Morillo i Bàrbara Mestanza.

Escenografia: Paco Azorín

Vestuari: Isidre Prunés

Il·luminació: Maria Domènech (aai)

El Teatre Nacional de Catalunya ha acollit per primera vegada una obra del gran Federico García Lorca, un dels més millors dramaturgs de la literatura espanyola i nom de referència del teatre universal de tots els temps. I ho ha fet amb el drama més universal de la seva obra, que va concloure només dos mesos abans de morir: *La casa de Bernarda Alba*. Sota la direcció de Lluís Pasqual, l'obra compta amb un repartiment de luxe que encapçalen Núria Espert i Rosa Maria Sardà, juntes també per primera vegada damunt d'un escenari. Una simbiosi perfecte entre interpretació, direcció i l'autor d'un text, carregat d'una força poètica i una precisió extraordinàries.

Amb el subtítol *Drama de mujeres en los pueblos de España*, *La casa de Bernarda Alba* va ser escrita l'any 1936. Després de deixar-la llegir a alguns amics, Lorca va acabar-la el 19 de juny, poc abans de l'inici de la guerra civil. El 16 d'agost, el poeta i dramaturg va ser detingut coincidint amb el dia que afusellaven el seu cunyat i alcalde socialista de Granada, Manuel Fernández-Montesinos. Tres dies més tard, la nit del 19 d'agost, el poeta era assassinat prop del barranc de Víznar.

Amb una genial combinació de tradició popular amb les tendències més avantguardistes i modernes dels anys 30, García Lorca relata a *La casa de Bernarda Alba* el món asfixiant que podien viure les dones de l'època en el món tancat de l'àmbit rural. Un drama sobre com els valors socials, l'autoritarisme i el fanatisme religiós pretenen sufocar l'anhel de llibertat, de desig i felicitat. Un conflicte entre l'espai tancat i l'obert, el de l'esfera pública inaccessible, envoltat de frustració, desig insatisfet i repressió.

Bernarda Alba serà víctima de les seva pròpia moral.

Bernarda Alba decideix portar el dol més rigorós després d'haver enviadat per segon cop. A partir d'aleshores, farà estar tancades a casa les seves cinc filles víctimes de la rigidesa moral de la mare: "en ocho años que dure el luto no ha d'entrar en esta casa el viento de la calle". Però aquest enclaustrament, acabarà portant la desgràcia a la casa familiar, especialment quan apareixerà Pepe el Romano. Tot i que el personatge només apareixerà en els diàlegs, mai en escena, l'home despertarà els sentiments més nobles, però també els més roïns. Angustias, la filla gran i hereva de tota la fortuna del seu pare, primer marit de Bernarda Alba, s'hi ha de casar i això no >

serà ben vist entre les germanes. També n'estan enamorades Martirio, exemple de com l'enveja pot arribar fins a límits insospitats, i Adela, la menor, qui lluitarà pel seu veritable amor, a més correspost, amb tota la força pròpia de la joventut, fins acabar amb un últim intent de rebel·lia: el seu suïcidi.

Núria Espert i Rosa Maria Sardà, dues protagonistes de luxe.

Bernarda Alba i les seves estrictes convencions no podran evitar la tragèdia. Abatuda i plorant, conscient que ella és la responsable de la mort d'Adela, donarà una última ordre a les seves filles: "no quiero llantos. La muerte hay que mirarla cara a cara. ¡Silencio! ¡A callar he dicho! ¡Las lágrimas cuando estás sola! Nos hundiremos todas en un mar de luto! Ella, la hija menor de Bernarda Alba, ha muerto virgen. ¿Me habéis oído? Silencio, silencio he dicho. ¡Silencio!". Silenci. Una obra meravellosament colpidora, única, plena de la simbologia pròpia del poeta granadí com la calor asfixiant que es respira a la casa, la finestra reixada d'Angustias i les trobades furtives a l'exterior de la casa entre Adela i Pepe el Romano.

No tinc paraules per descriure la interpretació de les seves dues protagonistes, Núria Espert i Rosa Maria Sardà. Senzillament extraordinària fins el punt que l'emoció va acabar embargant una servidora, que no va poder parar de plorar durant una bona estona. És tot un luxe haver pogut veure aquests dos monstres de l'escena juntes per primer cop, desprenent una gran química i, a més, interpretant un text de Lorca.

Per Núria Espert, no és la primera vegada que afrontava el repte d'interpretar un text del dramaturg granadí al llarg de la seva dilatada carrera. Ha interpretat, per exemple, "Yerma" o "Doña Rosita la soltera", i, fins i tot, va dirigir *La casa de Bernarda Alba*, el 1986 a Londres, en aquella ocasió, la intèrpret era Glenda Jackson. Ara Espert ha fet una Bernarda Alba diferent, pròpia. Increïblement realista, contradictòria, continguda i marcada per unes convencions socials fora mida que provocaran la desgràcia a la família, Núria Espert fa una extraordinària interpretació. Els seus increïbles matisos portaran el personatge del monstre autoritari de l'inici a la humanitat que desprèn al final la matriarca.

També magistral és la interpretació de Rosa Maria Sardà com a Poncia, la criada i confident de Bernarda Alba. Una dona àcida, sarcàstica, sobèrbia i obedient, pícara, amb un punt de maldat

que la Sardà interpreta a la perfecció. Una veritable perla que l'actriu ha sabut aprofitar de manera excel·lent.

Dotze dones protagonitzen *La casa de Bernarda Alba*, sota la batuta del genial Lluís Pasqual, acompanyades d'una cinquantena més que fan de veïnes i que deambularan per

Les filles viuran un veritable infern dins de casa.

l'escenari en senyal del dol. Entre l'elenc, Teresa Lozano, de qui destaca la seva brillant l'actuació com a mare de la matriarca, que és capaç de posar a prova la seva filla o de passejar-se per la nit amb un be creient que és el seu fill. Aquest delirant personatge, és juntament amb Sardà i la filla menor de Bernada, els únics que diran les coses pel seu nom. Almudena Lomba fa el paper d'Adela de manera meravellosa. Desprèn una força, una vitalitat i una energia insuperable i sorprèn més que positivament l'espectador. Destaca també satisfactòriament el paper de l'humil criada de la mà de Tilda Espluga. Rosa Vila, Marta Marco i Nora Navas fan una interpretació destacable del paper d'Angustias, Magdalena i Amelia, respectivament. Per la seva banda, Rebeca Valls fa una correcta interpretació de Martirio, però li faltaria més maldat i ràbia per fer més creïble el personatge.

L'escenografia de Paco Azorín és d'una simplicitat meravellosa. Tot és blanc. Un blanc que contrasta amb el negre del dol de la família Alba.

El fet que *La casa de Bernarda Alba* s'exposés a la sala petita del TNC permetia una major proximitat de l'espectador; un veritable valor afegit. D'aquesta manera, hom entrava del tot dins l'escena, percebia totes les emocions i es convertia en un veritable "voyeur" de primera fila.

La casa de Bernarda Alba es va representar per primera vegada el 8 de març de 1945 al Teatro Avenida de Buenos Aires, a l'Argentina, amb la catalana Margarida Xirgu com a protagonista.

Al seu per Barcelona, *La casa de Bernarda Alba* de Lluís Pasqual va provocar llargs aplaudiments entre el públic, la majoria de peu, que van portar a les actius a sortir fins a quatre vegades. Ara començarà la seva gira. El proper mes d'octubre es podrà veure al teatre El Matadero de Madrid i al novembre, subtítulat en italià, al Teatre Studio del Piccolo de Milà.